

AYBƏNİZ BƏHMƏN QIZI HƏSƏNOVA
AMEA akad. Z.M.Bünyadov adına Şərqsünaslıq
İnstitutu, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

RZA BƏRAHƏNİ YARADICILIĞINDA ONOMASTİK VAHİDLƏR

Xülasə

Dilçilikdə onomaloji vahidlərin ədəbiyyat nümunələri əsasında öyrənilməsi yeni bir sahə olub, poetik onomastika adlanır. Buna həm də onomaloji üslubiyyət demək mümkündür. İran ədəbiyyatının şair və yazıçıların əsərlərinə az müraciət olunmuş, bu da, Azərbaycan dilçiliyini ən yeni və çox az tədqiq olunmuş sahəsidir.

Burada, əsasən, qeydə alınan müxtəlif adlar, onların linqvistik xüsusiyyətləri, sistemləri, etnik adlar, onların semantikasını, yaranma xüsusiyyətləri, qrupları, cəmiyyət həyatındakı rolu və s. öyrənilir.

Tədqiqat işində İran ədəbiyyatının tanınmış simalarından biri, Rza Bərahəni yaradıcılığına müraciət edilmiş, zəngin irsin müəyyən bir hissəsi onomastik nöqtəyi-nəzərdən təhlil edilmişdir.

Rza Bərahəninin şeir və nəsr yaradıcılığına aid nümunələr toplanmış, toponim və onların növlərinə aid misallar tədqiq olunmuşdur.

Rza Bərahəni bütün həyatı boyu ana dili uğrunda mübarizə aparmış, öz dilinə sadıq qalmışdır.

Millətini dilini sevən, yazıları ilə öz idealına sadıq qalan Rza Bərahəni yaradıcılığına müraciət etmək dilçiliyimiz üçün maraqlı faktlar verə bilər. Azərbaycanda ilk dəfə Rza Bərahəni ictimaiyyətə tanıdan şərqsünas alim Məsiəğa Məhəmmədi olmuşdur.

Rza Bərahəninin zəngin yaradıcılığını Azərbaycanın elm sevən insanlarına tanımaq üçün, onun yaradıcılığı üzərində tədqiqat aparmağa təşəbbüs edirik.

Açar sözlər: Rza Bərahəni, onomastik vahidlər, onomastika termini, xüsusi adlar, toponimlər, müasir dilçilik, poetik onomastika

Onomastika termini yunan dilinə məxsus olub onomastikə “advermə sənəti” sözündən götürülmüşdür. Müasir dövrdə isə bu termin “advermə sənəti” anlamı ilə yanaşı, həm də “ad öyrənmə sənəti”nin - xüsusi adlardan bəhs edən elm sahəsinin adını da bildirir. Müasir dilçilikdə diqqəti cəlb edən sahələrdən biri xüsusi adların öyrənilməsi məsələsidir.

A.Qurbanov “Azərbaycan dilinin onomalogiyası” adlı əsərində göstərirdi ki, dildə hər şeyin adı vardır. Ad olmasa insanları, bütün canlı varlıqları, əşya və

hadisələri, habelə müxtəlif coğrafi obyektləri seçmək, onları bir-birindən fərqləndirmək qeyri-mümkün olardı. Buna görə də maddi varlığı öyrənmək, onu dərk etmək üçün duyulan, düşünülmən hər şeyin tarixən adlandırılması başlıca şərt olmuşdur (1, səh.9).

Toponimlər cəmiyyətin həyatında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Toponimsiz inkişaf etmiş xalq, millət təsəvvür etmək mümkün deyildir.

Dildə mövcud olan xüsusi adların cəmi onomastikanı təşkil edir. Deməli, onomastika hər hansı bir dildəki xüsusi adların məcmusudur.

Onomastik vahidlər Azərbaycan ədəbi dilinin bədii üslubunun lüğət tərkibini zənginləşdirir, əsərin məzmununa, ideyasına, surət xəttinə və s. xidmət edir. Tarixi inkişaf boyu xalqın formalaşmasının bütün mərhələlərində iştirak edən onomastik vahidlərin tarixi-müqayisəli aspektdə tədqiqi əvəzsiz rol oynayır. Onomastika müasir dilçilikdə hərtərəfli tədqiqə ehtiyacı olan bir bölmədir. Azərbaycan dilçiliyində onomastikanın müxtəlif sahələrindən bəzi qrammatika kitablarında, monoqrafiyalarda, dərsləklərdə danışılmasına və geniş izahı verilməsinə baxmayaraq, onomastikanın ədəbi dilimizin bədii üslubunda öz həllini tapmayan nəzəri məsələləri vardır. Dilçilikdə “onomastika” sözünün iki mənası izah olunur: 1) dildə mövcud olan xüsusi adların hamısı; 2) dilçiliyin xüsusi adları öyrənən bəhsi. A.Qurbanov isə dildəki xüsusi adların məcmusunun – onomastika, ondan bəhs edən dilçilik sahəsinin isə onomalogiya adlandırılmasını daha məqsədyönlü hesab etmişdir (2). T.I.Hacıyev və K.N.Vəliyev “Azərbaycan ədəbi dilinin tarixi” monoqrafiyasında onomastikanın xalqın tarixini əks etdirən faktorlardan biri olduğunu əsaslandıraraq yazmışlar: “İnsan adlarının yaratdığı təbəqələr xalqın tarixi inkişafının mərhələlərinə uyğundur”. Onomastika bütövlükdə xüsusi adların toplusudur. Xüsusi adlar isə öz vəzifə, funksiya və mənalara görə ümumi adlardan kəskin surətdə fərqlənir (3).

F.Xalıqov “Azərbaycan onomologiyası” adlı əsərində qeyd edirdi ki, cəmiyyət üzvlərini və eləcə də əşya və hadisələri bir-birindən fərqləndirən leksik vahid ad hesab olunur. Ad bəşər cəmiyyətinin qazandığı ictimai-mədəni və sosial nailiyyət olmaqla bərabər, həm də ictimai ehtiyacları ödəmək vasitəsidir.

Ad insanın yarandığı gündən onunla dünyaya gəlmiş, cəmiyyətin tərəqqisi ilə bağlı zaman-zaman inkişaf etmiş və dolğunlaşmışdır. Prosesin inkişafı həmişə müasir dövrə istiqamətlənmiş və bu gün də həmin istiqamətdə inkişafdadır. Buna görə də ad həm də tarixi kateqoriyadır.

Onomastik tərkib, onun xarakterik xüsusiyyətlərinin elmi şəkildə şərhli onomalogiya adlanan dilçilik şöbəsi tərəfindən həyata keçirilir. Bu isə o deməkdir ki, onomalogiya dildəki xüsusi adları öyrənən dilçilik şöbəsidir. (4, səh.6)

Görkəmli dilçilərin fikirləri ilə, razılaşıırıq ki, bu elm vasitəsilə, xalqımızın tarixi, mədəniyyəti, dili və sabahı öyrənilir.

Onomastikanın (xüsusi adları öyrənən elm sahəsinin) sürətli inkişafı günün ən aktual və vacib məsələlərindəndir.T.Əhmədov “Azərbaycan toponimikasının

əsasları” adlı əsərində göstərirdi ki, sevindirici haldır ki, respublikamızda yetişən güclü milli kadrların səyləri nəticəsində bu elm sahəsi artıq özünün ən yüksək inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuş, son illərdə namizədlik və doktorluq dissertasiyaları müdafiə olunmuş, külli miqdarda məqalə və monoqrafiyalar, lüğətlər çap edilmişdir. (5, 8)

Azərbaycan dilində xüsusi adlar, onların əlamət və xüsusiyyətlərinin tədqiqi müasir dilçilikdə diqqəti cəlb edən vacib elmi-tədqiqat sahələrindəndir. Dildəki hər bir xüsusi ad - onomastik vahid ictimai-tarixi inkişafın məhsuludur. Xüsusi adlar keçmişin izlərini özündə mühafizə edib müasir zamana kimi gətirən real faktlardır. Dilin lüğət tərkibində xüsusi yeri olan onomastik leksikanın dərinəndən araşdırılması, diqqətlə təhlili, elmi şəkildə ümumiləşdirilməsi xalqımızın dilinin və tarixinin bir çox mürəkkəb və zəruri məsələlərinin açılmasına kömək edir. Buna görə də onomastik materiala elmi mövqedən yanaşmaq, onun dəqiq və əsaslı təhlilini vermək aktual və zəruri məsələlərdəndir. Onomastik tədqiqatda xüsusi adların mənşəyini araşdırmaq, onların dil mənsubiyyətini müəyyənləşdirmək, bu sistemin inkişaf prosesini izləmək orada xalqın dili və tarixini, iqtisadi, siyasi, etnik və mədəni əlaqələrini öyrənməkdə tarixi metod tədqiqatçı üçün ən etibarlı elmi təhlil vasitəsidir. Onomastik vahidlər Azərbaycan dilinin leksik tərkibinin mühüm hissəsidir. Onun formalaşması dilin ümumi qanunları əsasında həyata keçir və inkişafını davam etdirir. Onomastik vahidlərin forma və xüsusiyyətləri xalqın tarixinin, dilinin, mədəniyyətinin və həyatının əsas cəhətlərini əks etdirən dil faktları olub, ilk insanın formalaşma dövründən bugünə qədərki danışıq etiketini özündə birləşdirən mənəvi dəyərlər kimi də qiymətlidir.

Dilçilikdə onomaloji vahidlərin ədəbiyyat nümunələri əsasında öyrənilməsi yeni bir sahə olub, poetik onomastika adlanır. Buna həm də onomaloji üslubiyyət demək mümkündür. İran ədəbiyyatının şair və yazıçıların əsərlərinə az müraciət olunmuş, bu da, Azərbaycan dilçiliyini ən yeni və çox az tədqiq olunmuş sahəsidir. Burada, əsasən, qeydə alınan müxtəlif adlar, onların linqvistik xüsusiyyətləri, sistemləri, etnik adlar, onların semantikasi, yaranma xüsusiyyətləri, qrupları, cəmiyyət həyatındakı rolu və s. öyrənilir.

Tədqiqat işində İran ədəbiyyatının tanınmış simalarından biri, Rza Bərahəni yaradıcılığına müraciət edilmiş, zəngin irsin müəyyən bir hissəsi onomastik nöqtəyindən təhlil edilmişdir.

Rza Bərahəninin şeir və nəşr yaradıcılığına aid nümunələr toplanmış, toponim və onların növlərinə aid misallar tədqiq olunmuşdur.

Rza Rəranəni bütün həyatı boyu ana dili uğrunda mübarizə aparmış, öz dilinə sadıq qalmışdır.

Tanınmış alim Məsiəğa Məhəmmədi demişdir ki, dil insanlığın başlıca şərtidir (6).

Məsiəğa Məhəmmədinin fikrinə sərik olub, deyə bilərik ki, millətini dilini sevən, yazıları ilə öz idealına sadıq qalan Rza Bərahəni yaradıcılığına müraciət

etmək dilçiliyimiz üçün maraqlı faktlar verə bilər. Azərbaycanda ilk dəfə Rza Bərahəni ictimaiyyətə tanıdan şərqşünas alim Məsiəğa Məhəmmədi olmuşdur.

Rza Bərahəninin zəngin yaradıcılığını Azərbaycanın elm sevən insanlarına tanıtmmaq üçün, onun yaradıcılığı üzərində tədqiqat aparmağa təşəbbüs edirik. Rza Bərahəni 1935-ci il dekabr ayının 13-də Təbrizdə anadan olmuşdur. 1945-46-cı illərdə Milli Demokratik Hökumət dövründə ana dilində təhsil almışdır. Onun təhsilinə Şeyx Məhəmməd Xiyabaninin silahdaşı və köməkçisi olan Əli Badamçının köməyi olmuşdur. Təbriz Universitetini bitirdikdən sonra təhsilini Türkiyədə davam etdirib, ingilis ədəbiyyatı üzrə doktorluq dərəcəsi alır. İrana qayıtdıqdan sonra hərbi xidmətdə olur və otuz ildən artıq Tehran Universitetində İngilis ədəbiyyatı və müqayisəli ədəbiyyatşünaslıqdan dərs deyir. R.Bərahəni fars, ərəb, ali məktəbdə ingilis, fransız dillərini öyrənmiş, latın və yunan dillərinə də bələd olmuşdu. 1965-ci ildən Tehran Universitetində işləməyə başlamış, arada fasilələrlə ABŞ və İngiltərənin universitetlərində (Nyu-York, Texas, İndiana, Oksford və s.) mühazirələr oxumuşdur. 1968-ci ildə Qulamhüseyn Saidi, Cəlal Ale-Əhməd, Şamlu və başqaları ilə İran yazıçıları Birliyinin (“Kanune- Nevisəndeqane-İran”) əsasını qoyanlardan olur. R.Bərahəni 1973-cü ildə Rza şahın Savak idarəsi tərəfindən üç aylıq həbs olunur. İslam inqilabından sonra, həbs edilib və Tehran Universitetindən xaric edilmişdir. 1997-ci ildən Kanadada yaşayır. Bu tədqiqat işində “Rza Bərahəni: Şeirlər, Müsahibələr, Araşdırma” (Tərtibçi-redaktor: Məsiəğa Məhəmmədi. Bakı, “Qanun”, 120 səh. 2009), (7) ” Rza Bərahəni yaradıcılığında seçmələr” (Pərvanə Məmmədlinin təqdimində. Bakı, 2019) (8) və bir sıra müəlliflərin tərcümələrindən onomastikaya aid misallar toplanmış elmi işdə istifadə edilmişdir. Rza Bərahəni yaradıcılığına aid misalları toplayarkən toponimlərin bütün növlərinə aid nümunələrə rast gəlinir. Onun Azərbaycan türkcəsində yazdığı “Həh” şeiri xüsusilə maraqlıdır.

Qavalçalan oxuyar dağ ətəyində,
Bağın dibində,
Sənin əksini tapanda,
Bu əksi basanda bağrına gizlin,
“Dilim!” , “Dilim!” deyən
Heyf olmuşum, yazığım,
Gözəl dilim,
Necə bağrımda yandı,
Lap külə döndü.

Bu şeir parçasında dağ oronim, bağ isə drimonimdir. Yeri gəldikcə biz, şairin yaradıcılığında verilmiş toponimlərin etimologiyasını, izahını verməyə çalışacağıq. Dağ-dağa tapınma ilə bağlı onovahlərə bir neçə misal göstərə bilərik: Oronim yunanca oros “dağ” və onoma (oonoma) “ad” sözlərindən əmələ gəlmiş və coğrafi ərazinin müxtəlif formalı obyektlərinin adlarını bildirən onomastik vahiddir. Bugünə qədər Azərbaycan oronimləri bir sistem kimi öyrənilməmiş, toponimlərin

ayrıca növü kimi təqdim edilmiş və eyni qrupdan olan oxşar obyektlərdən əsaslı şəkildə fərqlənmələrinə baxmayaraq, onlarla bir sistemə daxil edilmişdir. Belə ki, toponimlərin ayrıca növü kimi təqdim edilmiş və eyni qrupdan olan oxşar obyektlərdən əsaslı şəkildə fərqlənmələrinə baxmayaraq, onlarla bir sistemə daxil edilmişdir.

“Dədə Qorqud” boylarında, “Koroğlu” dastanında və xalq arasında yayılmış bir çox inamlarda da dağın, qayanın qədim insanların həyatında oynadıqları rol, onların insanları şəxsiyyətlərdən qoruması və s. qeyd edilən fikrin əsaslı olması qənaətinə gəlməyə imkan verir.

Dağ-daş kultu türk mifiki dünyagörüşündə mühüm yer tutur və silsilə təşkil edir. Şaman dualarında da dağa müraciət, ona tapınma güclüdür. Altay, Tanrı dağları, Alatau, Qaratau və s. oronimlər buna əyani misaldır.

Qədim dövrlərdə qurbanın çox vaxt uca dağ başında, müqəddəs yerlərdə kəsilməsi isə “dağın Tanrıya yaxınlığı inamı ilə bağlıdır”.

Altaylar dağa ata deyərək müraciət edir. Şaman mifologiyasına görə, ilk insanı dağ doğmuşdur (4, səh, 119-120).

Ağaca sitayişin əlamətləri də mifiki təfəkkürlə bağlıdır. Bu gün də Azərbaycanın bir çox ərazilərində əhali bəzi ağacları müqəddəs hesab edir, onu sındırmır, əllə toxunmur, qoruyur və böyüdür.

Naxçıvan və Ordubadda yaşıl ardıc, Şəkiddə dağdağan ağacı müqəddəsdir. Xalq təfəkkürünə görə, bu ağaclara toxunanı böyük tanrı cəzalandırır.

Ağac kultu çox geniş yayılmışdır. Bu kultun çoxlu funksiyaları vardır:

- ağac doğur və doğulur;
- ilk yaradıcı yerində çıxış edir;
- sahiblik edir və qoruyur;
- qız ağaca çevrilir;
- saç ağaca dönür;
- oddan ağac doğulur;
- ağaclar cəcdə edir və s.

Bu funksiyalar əsasında ağacın daşdığı struktur xüsusiyyətlərə onun inamla əlaqəsi, güc, qüvvət verməsi, ölüb-dirilmə aktında iştirakı, sosial əlamətləri, üç dünyanı birləşdirməsi və s. daxildir.

Türk xalqlarında, misirlilərdə, şumerlərdə müəyyən bitki və ağacların müqəddəs hesab edilməsi məlumdur. Etiqada görə, belə bitki və ağacların meyvələri, yarpaqları ölmüş insanı dirildir, şəfa verir.

Oğuzlar gövdəli və hündür ağaclara da sitayiş etmişlər. Xüsusən palıd ağacını müqəddəs tutmuşlar. Ağacların dibində qurban kəsmək, qurban qanını onun gövdəsinə çəkmək adəti türkdilli xalqların coxuna xas olmuşdur. Tək-tənha müqəddəs ağaclar haqqında əfsanələr yaranmışdır. Ağac da dağ kimi ulu əcdad, ulu ana sayılmışdır.

“Kitabi-Dədə Qorqud”da Qazan xan oğlu Uruz ən ağır anında “ağacla söyləşmək” üçün yağıdan aman istəyir. Onun dilindən deyilən “Bizim eldə gərək idin, ağac” misrası Oğuz ellərinin ağaca ehtiramı və etiqadını əks etdirir. Türk tayfalarının ağaca olan inamının əsasında Oğuzun ağaca tapınması durur.

Bu sonrakı mərhələlərdə bir çox ağacların (dağdağan, qoz, əncir və s.) müqəddəsləşdirilməsi ilə bağlıdır. Həmin ağaclar ocaqdır. Onları kəsməzlər və yandırmazlar. Axtarışların nəticəsi olaraq demək olar ki, ağaca (dağdağan, palıd, əncir, qoz, qarağac, çinar və s.), ümumiyyətlə, yaşıllığa sitayiş qədim türklərin geniş yayılmış mifik görüşlərindən olmuşdur. Yaşıllıq, göyərti bütün dünyanın, eləcə də insanların yaradıcısı hamisi hesab edilmiş, “Yuxarılara baxdıqca başı görünməyən, dibinə baxdıqca kökü görünməyən, kökü yeraltı dünyaya enən, başı cənnətə çatıb yerlə göy arasında bir dirək, daimi əlaqə rəmzi” sayılmış həyat ağacı əfsanələrdə belə təsvir olunmuşdur (9).

Oronimlər də digər təbii obyektlər kimi, yaşayış yerləri adları ilə müqayisədə daha möhkəm və dəyişməz vahidlərdir və hidronimlərə daha uyğundur.

Coğrafiyaşünaslardan B.Budaqov, E.Nuriyev, N.Məmmədov və M.Abbasovanın oronimiya ilə bağlı fikir və mülahizələri maraq doğurur. Dilçi alimlərin də bu sahədə müəyyən uğurları olsa da, onlar daha çox coğrafiyaşünas tədqiqatçıların nəticələrinə istinad etmişdir.

Coğrafi adlar vətən adıdır, torpaq adıdır. İnsan öz adını ömrü boyu gəzdirdiyi kimi, torpağa verilmiş coğrafi adları da özü ilə yaşadır. Zaman və məkan daxilində torpağın hər qarışına: qayalara, dağlara, zirvələrə, dərələrə, yoxuşlara, laylalara, enişlərə və s. adlar verilmişdir. “Dağ” coğrafi termininə qədim türk yazılı abidələrində, M.Kaşğarının məlum lüğətində, KDQ-də və s. təsadüf edilir. Bu gün türk və türkmən dillərində dağ, özbək dilində toğ, qırğız dilində too, tatar dilində tağ, başqırd və qazax dillərində tay kimi işlədilməkdədir (3). Oronimlər müxtəlif olduğu kimi, onlar yaranma və formalaşma, komponentlərinin ifadə vasitələri və coğrafi nomenlərin iştirakına görə də bir-birindən seçilir. Bu cəhətdən müsbət quruluşlu obyekt adları ilə (zirvə, dağ, təpə, qaya və s.) mənfi quruluşlu yer adları (dərə, çöl, düz, şökəklik, qobu, çala və s.) yaranma və komponentlərinin ifadə vasitələrinə görə az da olsa bir-birindən fərqlənirlər. İran və Cənubi Azərbaycan ədəbiyyatında modernist, eləcə də postmodernist üslubun ən gözəl nümunələri Rza Bərahəniyə aiddir. Onun yaradıcılığının özəyini bir neçə dildə olan elementi orijinal bir şəkildə işlətmək, dildə süjet və məntiqliyin, mədh, təşbih və istiarənin olmaması, məna mücərrədliyi və dağınıq ardıcılıq kimi xüsusiyyətlər təşkil edir.

R.Bərahəni yaradıcılığı üzərində tədqiqat apararkən, onun yaradıcılığında toponimlərin növlərindən dilin qayda-qanunlarına uyğun olaraq istifadə edilmişdir.

İSTİFADƏ OLUNAN ƏDƏBİYYAT

1. Qurbanov A. Azərbaycan dilinin onomalogiyası. Bakı, 1988.
2. Qurbanov A. Azərbaycan onomastikası. Bakı, 1986.

3. Xəlirqov F. Azərbaycan onomalogiyası. Bakı, 2009.
4. Hacıyev T. Vəliyev K. "Azərbaycan ədəbi dili tarixi". Bakı, 1976 .
5. T. Əhmədov "Azərbaycan toponimikasının əsasları". Bakı, 1991.
6. Bakı –Təbriz № 2, 2006.
7. M.Məhəmmədi "Rza Bərahəni: Şeirlər, Müsahibələr, Araşdırma". Bakı, "Qanun", 2009.
8. " Rza Bərahəni yaradıcılığından seçmələr " (Pərvanə Məmmədlinin təqdimində. Bakı, 2019.
- 9.Xəlirqov F.Azərbaycan dilinin folklor onomastikası. Bakı, 2001.

АЙБЕНИЗ ГАСАНОВА

ОНОМАСТИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ В ТВОРЧЕСТВЕ Р.БАРАХАНИ РЕЗЮМЕ

Изучение ономастических единиц в языкознании на литературных примерах представляет собой новое направление, именуемое поэтической ономастикой, его также можно назвать ономастической стилистикой. Редко при работе упоминаются произведения поэтов и писателей иранской литературы, что является самой молодой и наименее изученной областью азербайджанского языкознания.

В основном исследуются различные зарегистрированные имена, их языковые особенности, системы, этнические названия, их семантика, особенности происхождения, группы, роль в общественной жизни и т. д.

Исследование посвящено творчеству одного из известных деятелей иранской литературы Резы Барахани и рассматривает часть богатого наследия с ономастической точки зрения.

В исследовании собраны образцы поэзии и публикаций Резы Барахани, изучены топонимы и примеры их типов. Реза Рарана всю жизнь боролся за родной язык и остался верен ему.

Обращение к творчеству Резы Барахани, любящего язык своего народа и в работах верного своим идеалам, может послужить выявлению интересных фактов для науки языкознания. Первым востоковедом, представившим Резу Барахани в Азербайджане, был Масиага Мохаммади.

Чтобы ознакомить азербайджанский народ любящий науку с богатым творчеством Резы Барахани, мы инициируем исследование его творчества.

Ключевые слова: Реза Барахани, ономастические единицы, ономастический термин, собственные имена, топонимы, современное языкознание, поэтическая ономастика

AYBENİZ HASANOVA

**ONOMASTIC UNITS IN THE WORKS OF R.BARAHANI
SUMMARY**

The study of onomastic units in linguistics using literary examples is a new direction called poetic onomastic, it can also be called onomastic stylistics. In this kind of researches the works of Iranian poets and writers are rarely mentioned.

In the article, the author investigates various registered names, their linguistic features, systems, ethnic names, their semantics, features of origin, groups, role in public life, etc. This study is devoted to the oeuvre of one of the famous figures of Iranian literature, Reza Barakhani, and analyzes part of the rich heritage from an onomastic point of view.

Samples of Rza Barakhani's poetry and publications are collected; toponyms and examples of their types are studied. Reza Barakhani all his life fought for his native language and remained faithful to it.

An appeal to the work of Rza Barakhani, who loves the language of his people and stays true in his works to his ideals, can provide interesting facts for our linguistics. The first orientalist who introduced Reza Barakhani in Azerbaijan was Masiaga Mohammadi.

In order to acquaint the Azerbaijani people who love science with the rich work of Rza Barakhani, we are initiating a study of his work.

Key words: Rza Barakhani, onomastic units, onomastic term, special names, toponyms, modern linguistics, poetic onomastics

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 16.02.2022

Çapa qəbul olunma tarixi: 28.02.2022

**Rəyçi: filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Günay Verdiyeva
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur**